

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964

20 FÉVRIER 1964.

PROPOSITION

tendant à instituer une Commission d'enquête parlementaire sur la situation administrative dans les communes des Fourons.

MESDAMES, MESSIEURS,

Il était nécessaire de délimiter la frontière linguistique. Mais le pays se serait évité de sérieuses difficultés si le Parlement avait pris la sage précaution de consulter la population, particulièrement dans quelques endroits où existent des contestations.

La seule façon objective d'envisager le remède aux situations créées c'est encore de consulter les populations et d'enquêter sur place avec le maximum d'objectivité.

Nous proposons donc une enquête dans les Fourons mais nous ne voyons aucun inconvénient à étendre cette consultation à d'autres régions où existent des contestations.

La situation dans les Fourons.

Nous la dépeignons d'après des communiqués du Comité de Défense pour les Libertés dans les Fourons auquel nous laissons la paternité de ses textes. Seuls, nous intéressent les faits relatés par des témoins de ces communes.

« En matière administrative :

Interrogé récemment par une organisation liégeoise, le Ministre de l'Intérieur et de la Fonction Publique confirmait par écrit que l'article 30, § 2, de la loi du 2 août 1963, obligeant les administrations centrales à répondre en flamand aux entreprises privées établies en région flamande, n'était pas d'application dans les Fourons.

S'il en est ainsi, nous affirmons que certains services de l'Etat tiennent pour rien les intentions et les interprétations données aux lois par le Gouvernement. Régulièrement, des pressions sont exercées sur la population afin qu'elle renonce à l'usage du français. Que ces pressions soient exercées par des administrations disposant d'un arsenal légal de sanctions administratives n'est que plus intolérable. »

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964

20 FEBRUARI 1964.

VOORSTEL

tot instelling van een Commissie voor parlementair onderzoek naar de administratieve toestand in de gemeenten uit de Voerstreek.

DAMES EN HEREN,

Het was nodig de taalgrens af te bakenen. Maar ernstige moeilijkheden zouden ons land gespaard gebleven zijn, indien het Parlement de wijze voorzorgsmaatregel had genomen, de bevolking te raadplegen, in het bijzonder op enkele plaatsen waar betwistingen bestaan.

De enige objectieve wijze om de ontstane toestanden te verhelpen bestaat erin de bevolking te raadplegen en een onderzoek ter plaatse met de grootste objectiviteit in te stellen.

Wij stellen dus de instelling van een onderzoek in de Voerstreek voor, maar wij hebben er geen bezwaar tegen, dat die raadpleging tot andere gebieden wordt uitgebreid waar betwistingen zijn gerezen.

De toestand in de Voerstreek.

Wij beschrijven die volgens mededelingen van het « Comité de Défense pour les Libertés dans les Fourons », waaraan wij het vaderschap van zijn teksten laten. Ons interesseren alleen de feiten die door getuigen uit bedoelde gemeenten worden aangehaald.

« Op het administratieve terrein :

De Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt werd onlangs door een Luikse organisatie onderzocht; hij bevestigde schriftelijk dat § 2 van artikel 30 van de wet van 2 augustus 1963, die de centrale besturen verplicht in het Nederlands te antwoorden aan in het Vlaamse landsdeel gevestigde particuliere ondernemingen, niet toepasselijk was op de Voerstreek.

Zo zulks waar is, dan beweren wij dat sommige Rijksdiensten geen rekening houden met de intenties en interpretaties die de Regering aan de wetten hecht. Regelmatig wordt op de bevolking druk uitgeoefend opdat deze van het gebruik van het Frans zou afzien. Doordat die pressie wordt uitgeoefend door besturen welke een ganse reeks bestuursrechtelijke sancties te hunner beschikking hebben, is zulks nog onduldbaar. »

« En matière d'enseignement :

Fort des garanties qui leur étaient apparemment accordées par la loi du 30 juillet 1963, le plus grand nombre des chefs de famille résidant dans les Fourons, ont introduit auprès des autorités communales, une demande en bonne et due forme afin qu'un enseignement primaire en langue française soit donné à leurs enfants. Certains bourgmestres ont trouvé le biais les dégageant de leurs responsabilités et ont transmis les demandes aux « autorités supérieures ». Ailleurs, les conseils communaux, plus conscients de leurs devoirs, ont répondu favorablement aux enquêtes qui leur étaient adressées. La réaction du Gouverneur du Limbourg ne se fit pas attendre. Les délibérations communales furent cassées sous des prétextes purement formels. En outre, l'inspection linguistique elle-même, ignorant les avis de son propre délégué francophone, exige la suppression de l'enseignement en langue française, avant même de s'informer auprès des familles. »

L'administration communale de Remersdael où il y a 90 % de francophones (recensement de 1947), ayant reçu 29 demandes de parents représentant toute la population scolaire, avait décidé de maintenir deux classes primaires françaises et de créer en outre une classe primaire flamande pour laquelle une institutrice flamande fut recrutée en dehors de la commune. Mais aucun enfant de la commune ne s'inscrivit à cette classe flamande dont les seuls élèves furent les enfants de l'institutrice.

Le Ministère de l'Éducation Nationale et de la Culture a cependant fait savoir à l'administration communale de Remersdael qu'il n'accorderait plus dorénavant les subventions de traitement que pour une classe flamande.

Aussitôt s'éleva la menace d'une grève administrative à Remersdael et dans les autres communes des Fourons. Le Ministre a suspendu la mesure prise par ses services mais il reste clair qu'une politique de force pourrait être en cours dans les Fourons.

Voilà pourquoi nous réclamons une Commission d'enquête parlementaire.

« Op het stuk van het onderwijs :

De meeste gezinshoofden die in de Voerstreek wonen hebben, op grond van de waarborgen die de wet van 30 juli 1963 hun scheen te bieden, bij de gemeentelijke overheden een behoorlijk opgestelde aanvraag ingediend opdat aan hun kinderen Franstalig lager onderwijs zou worden verstrekt. Sommige burgemeesters hebben het middel gevonden om zich aan hun verplichtingen ter zake te onttrekken : zij hebben de aanvragen overgezonden aan de « hogere overheid ». Elders hebben gemeentebesturen die zich beter van hun plicht bewust waren, een gunstig gevolg gegeven aan de verzoekschriften die aan hen gericht waren. De reactie van de Gouverneur van Limburg heeft niet op zich laten wachten. De beslissingen van de gemeenteraden werden verbroken onder louter formele voorwendsels. Bovendien eist de taalinspectie zelf — daarbij de adviezen van haar eigen Franstalige inspecteur negerend — de afschaffing van het onderwijs in de Franse taal, en zulks alvorens hierover inlichtingen aan de betrokken gezinnen zijn gevraagd. »

Nadat het gemeentebestuur van Remersdael, waar het aantal Franstaligen 90 % bedraagt (telling van 1947), 29 aanvragen had ontvangen van ouders wier kinderen de hele schoolbevolking uitmaken, besloot het twee klassen van lager onderwijs van het Franse taalstelsel te behouden en bovendien één klas van lager onderwijs van het Nederlandse taalstelsel op te richten; voor deze klas is een Vlaamse onderwijzeres buiten de gemeente aangevraagd. Maar geen enkel kind uit de gemeente werd ingeschreven voor deze Vlaamse klas, waarvan de enige leerlingen de kinderen van de onderwijzeres waren.

Het Ministerie van Nationale Opvoeding en van Cultuur deelde nochtans aan het gemeentebestuur mede, dat het voortaan slechts de weddetoelagen voor één Vlaamse klas zou toekennen.

Daarop werd bedreigd met een administratieve staking te Remersdael en in de andere gemeenten uit de Voerstreek. De Minister heeft de door zijn diensten getroffen maatregel geschorst. Maar het is duidelijk dat in de Voerstreek een machtspolitiek wordt gevoerd.

Daarom vragen wij de instelling van een Commissie voor parlementair onderzoek.

Th. DEJACE.

PROPOSITION

Article premier.

Il est institué une Commission d'enquête parlementaire sur la situation administrative dans les communes des Fourons.

La Commission d'enquête a pour mission de procéder sur place à toutes investigations pour connaître l'avis des gens et des autorités sur les effets produits par l'application ou la non-application des lois linguistiques.

Elle consultera, en outre, les électeurs de ces communes par vote secret et obligatoire pour déterminer dans quelle proportion ils veulent rester dans la province de Limbourg ou être rattachés à la province de Liège.

VOORSTEL

Eerste artikel.

Er wordt een Commissie voor parlementair onderzoek naar de administratieve toestand in de gemeenten uit de Voerstreek ingesteld.

De Commissie voor onderzoek heeft tot taak ter plaatse alle nasporingen te doen om de mening van de mensen en de overheid te kennen over de gevolgen van de toepassing of de niet-toepassing van de taalwetten.

Bovendien zal zij de kiezers uit deze gemeenten door middel van een geheime en verplichte stemming raadplegen, om uit te maken in welke verhouding zij van de provincie Limburg dan wel van de provincie Luik willen deel uitmaken.

Art. 2.

Les pouvoirs établis par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires sont conférés à la Commission.

Pour autant que trois de ses membres soient présents, elle peut entendre les témoins convoqués à son initiative ou qui ont sollicité leur audition.

Art. 3.

La Commission pourra s'adjoindre un ou plusieurs secrétaires administratifs. Elle pourra faire appel à un ou plusieurs spécialistes, choisis en dehors de la Commission. Seuls, les membres de la Commission auront voix délibérative.

Art. 4.

La Commission pourra se faire remettre par les administrations publiques tous documents et renseignements nécessaires à l'accomplissement de sa mission.

Art. 5.

Ni les opérations d'enquête, ni les pouvoirs de la Commission ne seront suspendus par la clôture de la session ou l'ajournement de la Chambre.

Art. 6.

La Commission fera rapport à la Chambre, dans le plus bref délai et, au plus tard, dans les trois mois.

13 février 1964.

Art. 2.

De Commissie beschikt over de bevoegdheden, bepaald bij de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek.

Op voorwaarde dat drie van haar leden aanwezig zijn, mag zij de getuigen horen die op haar initiatief worden opgeroepen of die verzoeken te worden gehoord.

Art. 3.

De Commissie mag zich doen bijstaan door een of meer administratieve secretarissen en een beroep doen op een of meer deskundigen gekozen buiten haar leden. Alleen de leden van de Commissie hebben beslissende stem.

Art. 4.

De Commissie mag zich door de openbare besturen alle voor het vervullen van haar opdracht vereiste documenten en inlichtingen laten voorleggen.

Art. 5.

Noch de onderzoeksverrichtingen noch de bevoegdheden van de Commissie worden door het sluiten van de zitting of het reces van de Kamer geschorst.

Art. 6.

De Commissie zal zo vroeg mogelijk en uiterlijk binnen drie maanden bij de Kamer verslag uitbrengen.

13 februari 1964.

Th. DEJACE,
G. MOULIN,
M. DRUMAUX,
G. GLINEUR,
W. FRÈRE.